

Turizm meridianı

Azərbaycan gözəlliklər məskənidir. Bu cənnətməkan ölkənin laləli çölləri, zirvəsi ağ örpəkli, yamacı yaşıl meşəli dağları, coşqun çayları, füzə qaşlı üzüyə bənzər gölləri, diş göynədən bulaqları insana min bir gözəllik duyğusu bəxş edir. Qədim və şanlı tarixi olan Azərbaycan təbii sərvətləri ilə yanaşı, mənəvi zənginliyi ilə də yaxın-uzaclarda məşhurdur.

Bir çox xalqların səyyahları, görkəmli elm və sənət adamları yurdumuzu qarış-qarış gəzib, bu möcüzələr diyarının gözəlliklərinə vurğun olublar. Söz adamları bu gözəlliklər və zənginliklər məkanını sevgi və ilhamla tərənnüm ediblər. Tarixən, “Odlar yurdu” kimi tanınmış ölkəmiz “qara qızıl”, kəhrəba buğdası, dadlı-ləzzətli meyvələri, sərin, şəfəli yaylaqları, xoşniyyət, mehriban, qonaqpərvər insanları əcnəbiləri bu gün daha çox heyran qoyur.

Çevrəmizin maddi aləmi son dərəcə gözəl, zəngin və rəngarəngdir. Əslində, biz özümüz də təbiət adlanan bu aləmin bir zərəsiyik, onun tərkib hissəsiyik. Dünya çox gözəl, həm də hikmətlidir. Biz zəngin və füsunkar bitkilər aləminin, vəhşi heyvanlar da daxil olmaqla, saysız-hesabsız canlıların əhatəsindəyik. Bütün bunlar bizə gəl-gəl deyir, qəlbimizi oxşayır, düşün-cəmizi zənginləşdirir. Turizm bu tələbatı ödəmək üçün geniş qapılar açır, hər cür rahatlıq və təmas imkanlar yaradır.

Əslində, Yer kürəsi adlandırdığımız planetin məzmunu da elə ən şüurlu və ən ali varlıqlar olan biz insanlarla bizi əhatə edən təbiətin harmoniyasındadır. Dünyamızın sabahı və gələcəyi bu vəhdətdən və bu vəhdətin əzəli və əbədi tarazlığından asılıdır. Bu harmoniyanın, bu tarazlığın pozulması dünyanı fəlakətə sürükləyə bilər, bütün bəşəriyyəti, dünyanı məhv edə bilər. Ona görə də biz insanlar təbiətə qayğı və məhəbbətlə yanaşmalı, planetimizin bitki örtüyünü – florasını və canlılar aləmini – faunasını qorumalıyıq.

Təbiətin ayrılmaz hissələrindən biri meşələrdir. Meşələr bizim məişətimizin bir hissəsidir. Yaşillıq əhatəsində insanı işıqlı fikirlər öz ağuşuna alır, xoş əhval-ruhiyyə, qurub-yaratmaq eşqi güclənir. Azərbaycanın bütün bölgələri zəngin bitki örtüyü və sıx meşələri ilə daim turistlərin marağında olmuşdur. Təbiəti qorumaq öz sağlamlığımızı qorumağımız deməkdir. Hamımızın borcu olan bu işə laqeyd yanaşsaq illər sonra təbiətdə bunun ciddi fəsadlarını görəceyik. Belə ki, təbiətin məhv olması həmin yerdə selin, daşqınların, güclü küləklərin baş verməsinə və ən əsası oksigen ehtiyatının azalmasına gətirib çıxaracaq. Bu isə canlı orqanizimin, bəşəriyyətin məhv olması ilə nəticələnə bilər.

Vətənimizin təbiəti çox gözəl və rəngarəngdir. Azərbaycanda başı qarlı dağlar, geniş yaşıl düzənliklər var. Ölkəmizin şimalında Böyük Qafqaz, qərbində və cənub-qərbində Kiçik Qafqaz, cənub-şərqində Talış dağları uzanır. Bazardüzü, Şahdağ, Babadağ, Dəlidağ, İlandağ Azərbaycanın ən uca dağları və dağ zirvələridir. Ölkəmiz təbii ehtiyatlarla zəngindir. Bu təbii ehtiyatlara insanın yaşaması üçün istifadəsi mümkün olan hər şey daxildir. Faydalı qazıntılar, torpaq, su mənbələri, meşələr, okean və dənizlər təbii ehtiyatlardır.

Planetimizin 11 iqlim tipindən 9-nun ölkəmizdə olması müxtəlif növ bitkilərin əkilib-becərilməsi üçün əlverişli şərait yaradır.

ratmışdır. Yurdumuzda 8 min 300-dən çox çay, 250-dən çox göl və su anbarı vardır. Kür və Araz Azərbaycanın ən böyük çaylarıdır. Bu çaylar Türkiyə dağlarından axıb gəlir, Azərbaycanın ərazisində birləşərək Xəzər dənizinə tökülür. Xəzər dünyanın ən böyük gölüdür. Ərazisi çox böyük olduğuna və dənizə aid bir çox xüsusiyyətlərinə görə onu dəniz adlandırırlar.

Azərbaycanın Göygöl, Maralgöl, Ba-

tabat kimi gözəl mənzərəsi olan gölləri çoxdur. Təbiətin möcüzəsi Göygölün suyu çox şəffaf olduğu üçün 13 metr dərinliyi görmək olur. Gölün suyu üç qatdan ibarətdir: şirin su qatı, keçid qatı, zəhərli kükürd qatı. Maraqlıdır ki, bunlar bir-birinə qarışmır. Göl sıx meşələrlə əhatə olunmuşdur.

Hörmət görmək istəyən Azərbaycana gəlsin!

“Odlar yurdu” sürətlə turizm ölkəsinə çevrilir

Azərbaycanın bitki örtüyü çox zəngindir. Respublikamızda 4500 bitki növü, Dəmir-ağac, Eldar şamı, Saqqızagacı kimi qiymətli, nadir ağaclar bitir.

Ölkəmizin heyvanlar aləmi də çox zəngindir. Ölkəmizdə 30 mindən çox heyvan növü vardır. Azərbaycan dövləti nadir bitki və heyvan növlərini qorumaq məqsədilə qoruqlar, milli parklar və yasaqlıqlar yaratmışdır. Nəslə kəsilmək təhlükəsi olan bitki və heyvan növləri Azərbaycan Respublikasının “Qırmızı kitab”ına daxil edilmişdir. Dünyada analoqu olmayan Naftalan müalicə nefti də, Duzdağ da Azərbaycandır. Palçıq vulkanlarının sayına və

mindən yığcam və dəqiq ifadə edir. 2025-ci ilin yanvar–may aylarında Azərbaycana dünyanın 178 ölkəsindən 979 min 900 və ya əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 1,5 faiz çox əcnəbi və vətəndaşlığı olmayan şəxs gəlib. Dövlət Statistika Komitəsinin bu barədə yaydığı məlumata görə, ölkəmizə gələnlərin 24,6 faizi Rusiya Federasiyası, 17,7 faizi Türkiyə, 10,7 faizi Hindistan, 8,6 faizi İran, 4,4 faizi Gürcüstan, 3,6 faizi Qazaxıstan, 2,9 faizi Səudiyyə Ərəbistanı, 2,8 faizi Pakistan, hər birindən 2 faiz olmaqla Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri və İsrail, hər birindən 1,9 faiz olmaqla Özbəkistan və Çin, 1,4 faizi Ukrayna, 1,3 faizi Türkmənistan, hər birindən

yisədə bu il xarici ölkələrə gedən Azərbaycan vətəndaşlarının ümumi sayı 0,1 faiz azalaraq 807 min 6 nəfər olub. İrana gedən Azərbaycan vətəndaşlarının sayı 27,3 faiz, Gürcüstana gələnlərin sayı 22,8 faiz artıb, Türkiyəyə gələnlərin sayı 6,2 faiz, Rusiya Federasiyasına gələnlərin sayı isə 25,3 faiz azalıb.

Azərbaycan vətəndaşlarının 36,5 faizi Türkiyəyə, 16,4 faizi Rusiya Federasiyasına, 11 faizi Gürcüstana, 11 faizi İrana, 25,1 faizi digər ölkələrə səfər edib. Gələnlərin 66,8 faizini kişilər, 33,2 faizini qadınlar təşkil edib. 2025-ci ilin yanvar–may aylarında xarici ölkələrə səfər edən Azərbaycan vətəndaşlarının 67,8 faizi hava, 30

çevrilməsidir. Belə demək mümkündürsə, ev sahibləri həftəlik 400–500 manatın müqabilində turistlərə 4 divar və 4 çarpayı təklif etməklə kifayətlənirlər.

İqtisadçıların fikrincə, qiymətlərin bu qədər baha, xidmətin keyfiyyətinin aşağı olmasına səbəb Azərbaycanda ev turizminin inkişaf etməməsidir. Ev turizminin olmamasının əsas səbəbi turizm ənənələrinin olmamasıdır. Bu bazar tədricən formalaşır. Bəzən insanlar evlərində yad birinin qalmasına razı olmur. Bu problemə görə bazara təqdim edilən əmlak sayı az olur. Əmlak bazarına turistik məkanlar, şəxsi evlər çox təklif olunsaydı, rəqabətin sonu qiymətlərin daha sərfəli olmasına gətirib çıxarar.

Bundan başqa, turistik bölgələrdə texnologiya da aşağı səviyyədədir. Ümumi götürülsə turizm sahəsində təklif az, xidmətin keyfiyyəti isə aşağıdır. Əhalinin turistik mədəniyyət ənənələrinin yeni formalaşması lazımı keyfiyyətin əsas götürülməsinə imkan vermir.

Dövlət Turizm Agentliyinin və “Şahdağ” Turizm Mərkəzinin birgə təşkilatçılığı ilə yay mövsümünün açılışı, bu istiqamətdə həyata keçirilən işlər və yeniliklərlə əlaqədar “Şahdağ”-a təşkil edilən mediaturda agentliyin sədrinin müşaviri Kənan Quluzadə 2030-cu ilə qədər turizm sektorunda ÜDM istehsalının 11,5 milyard manata, turizmin qeyri-neft və qaz iqtisadiyyatındakı payının 8,2 faizə, turizm üzrə daxilolmaların 7,4 milyard manata çatacağını proqnozlaşdırıldığını bildirib.

DTA sədrinin müşaviri bununla yanaşı, bu dövr ərzində regionların xarici turist gələnlərindəki xüsusi çəkisinin 46 faizə, turizm sənayesinin müzdü əmək bazarındakı payının isə 5,8 faizə yüksələcəyinin gözləndiyini qeyd edib.

Dövlət Turizm Agentliyinin turizm siyasəti və strategiyası şöbəsinin müdiri müavini Günay Bayramovanın fikrincə, ilkin qiymətləndirmələrə görə, ötən il turizm sektorunun ölkə iqtisadiyyatında payı 4,5 faiz, o cümlədən qeyri-neft və qaz sektorunda isə 6,7 faiz olub. 2018–2024-cü illərdə turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai işlə fəaliyyəti növü üzrə ÜDM istehsalı illik orta hesabla 3,8 faiz artıb, bunun nəticəsində 7 il ərzində bu sektorda yaradılan əlavə dəyər 30 faiz yüksələrək 2024-cü ildə 3,1 milyard manata çatıb.

2017–2024-cü illərdə mehmanxana və mehmanxana tipli müəssisələrin sayı 44,4 faiz, onların birdəfəlik tutumu isə 62 faizə yaxın artıb. Yay mövsümü ilə əlaqədar ərazidə və hotellərdə mövcud infrastruktur təkmilləşdirilib, yenidənqurma və bərpa işləri aparılıb, o cümlədən kanat xətləri, qonaqlara təklif olunan əyləncə növləri və atraksiyonlar texniki baxışdan keçirilərək hazır vəziyyətə gətirilib.

Gələcək ilin mart ayında “Şahdağ”-da keçiriləcək Xizək Alpinizmi üzrə Avropa Çempionatı və Dünya Kuboku yarışları ilə bağlı infrastruktur işlərinə başlanılıb, yeni 10 kilometrlik xizək yolunun inşası aparılıb, bununla yanaşı, bu ilin sonuna 124

faizi dəmir yolu və avtomobil, 2,2 faizi isə dəniz nəqliyyatından istifadə edib.

Yay tətilini səmərəli keçirmək istəyən yerli əhali əsasən səfəli bölgələrimizə üz tuturlar. Azərbaycanın rayonlarında otellərin sayı əhaliyə görə az, qiymətlər baha olduğundan bütün turistlərin tələbatı ödənmir. Bu səbəbdən insanlar şəxsi ev-

lərdə kirayədə qalmağa üstünlük verirlər. Rayonlara görə qiymətlərin dəyişməsi də istirahəti hamı üçün əlçatan etmir. Bəzi rayonlarda günlük 50–70 manatdan aşağı ev tapmaq mümkün deyil. Bəzilərinə isə evlər daha baha, günlük 80–100 manat arasında dəyişir.

Maraqlısı odur ki, ev sahibləri turistlərdən “otel qiymətinə bərabər pul alsalar da, təklif olunan xidmətin səviyyəsi” otellə müqayisədə çox aşağı olur. Belə ki, “od qiymətinə” ev kirayə tutan turist yataq dəstini özüylə gətirir, onlara heç vaxt gigiyenik vasitələr verilmir. Ən əsas problem isə internetə çıxış imkanının həmişə müşkülə

nömrəlik yeni “Lakeside” hotelinin istifadəyə verilməsi nəzərdə tutulub. Kompleksin inkişafı və genişləndirilməsi mərhələli şəkildə həyata keçirilir və aparılan işlər davamlı xarakter daşıyır.

Yeni istirahət və əyləncə məkanlarının açılması, orada turistlərin rahat istirahəti üçün lazımı şəraitin yaradılması ölkəmizin turizm potensialının genişlənməsinə, bu da öz növbəsində Azərbaycana turist axınının daha çox artmasına şərait yaradır.